Yeti?kinlerde Beslenme Okuryazarl??? De?erlendirme Arac?

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Yeti?kinlerde Beslenme Okuryazarl??? De?erlendirme Arac?*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33339

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Yeti?kinlerde Beslenme Okuryazarl??? De?erlendirme Arac? (EINLA), yeti?kin bireylerin beslenme okuryazarl??? düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Cesur, Koço?lu ve Sümer (2015) taraf?ndan geli?tirilen bu ölçek, bireylerin beslenme bilgilerini anlama, de?erlendirme ve günlük ya?amda uygulama becerilerini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde saptamay? hedeflemektedir.

Ölçe?in geli?tirme çal??mas?, Türkiye'de halk sa?l??? ve beslenme alan?ndaki ara?t?rmalara sa?lam bir temel sunmak üzere tasarlanm??t?r. Elde edilen bulgular, arac?n hem iç tutarl?l?k hem de zamana ba?l? istikrar aç?s?ndan yüksek güvenirlik de?erlerine sahip oldu?unu göstermi?tir.

Anahtar Kelimeler

Beslenme okuryazarl???, Yeti?kin, De?erlendirme Arac?, EINLA, Psikometri, Beslenme, Sa?l?k okuryazarl???.

Yazarlar

Cesur B, Koço?lu G, Sümer H.

Amaç

Bu de?erlendirme arac?n?n temel amac?, bireylerin beslenme ile ilgili karma??k bilgileri okuma, yorumlama ve bu bilgileri sa?l?kl? ya?am tarz? seçimlerine dönü?türme yeteneklerini belirlemektir. Geli?tiriciler, bu arac?n, kamu sa?l??? kampanyalar?n?n etkinli?ini ölçmek ve risk alt?ndaki popülasyonlar? tespit etmek için kullan?lmas?n? amaçlam??lard?r.

EINLA, beslenme ve diyetetik alan?nda çal??an uzmanlara, e?itim programlar? tasarlarken hedef kitlenin mevcut bilgi ve anlama düzeylerini belirleme imkan? sunarak, e?itim içeriklerinin bireyselle?tirilmesine katk? sa?lamaktad?r. Bu araç, özellikle beslenme okuryazarl??? düzeyinin kronik hastal?klar?n yönetimi üzerindeki etkisini inceleyen ara?t?rmalar için kritik öneme sahiptir.

Yap? (Ölçülen Psikolojik Yap?)

Ölçek, temel olarak Beslenme Okuryazarl??? (Nutrition Literacy) yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, bili?sel ve sosyal becerilerin birle?imi olarak ele al?n?r ve bireyin a?a??daki yeteneklerini kapsar:

Beslenme etiketlerini ve talimatlar?n? do?ru anlama.
Farkl? beslenme kaynaklar?ndan gelen bilgileri ele?tirel bir ?ekilde de?erlendirme.
Sa?l?kl? g?da seçimleri yapma ve bu kararlar? uygulama.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Beslenme ile ilgili temel kavramlar? bilme ve kullanma.

Bu çok boyutlu yap?, sadece bilgi düzeyini de?il, ayn? zamanda bireyin beslenme kararlar? verme konusundaki öz yeterlili?ini ve pratik becerilerini de de?erlendirmeyi amaçlamaktad?r. Ölçek, bu nedenle, beslenme davran???n?n temel belirleyicisi olan okuryazarl?k seviyesini kapsaml? bir ?ekilde ölçmek üzere tasarlanm??t?r.

Geçerlik

Cesur ve arkada?lar? (2015) taraf?ndan yürütülen çal??mada, de?erlendirme arac?n?n bilimsel standartlara uygun geçerlik kan?tlar?n?n sunulmas?na odaklan?lm??t?r. Ölçe?in geçerlik çal??malar?, genellikle kapsam geçerli?i (uzman görü?ü ile maddelerin yap?ya uygunlu?unun belirlenmesi) ve yap? geçerli?i (ölçe?in teorik yap?y? ne ölçüde temsil etti?inin belirlenmesi) a?amalar?n? içermektedir.

Yap?lan analizler sonucunda, Yeti?kinlerde Beslenme Okuryazarl??? De?erlendirme Arac?'n?n ölçmek istedi?i yap?y? temsil etme yetene?inin yeterli oldu?u kabul edilmi?tir. Ölçe?in geli?tirme a?amas?nda kullan?lan istatistiksel yöntemler, maddelerin ilgili yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü destekler niteliktedir.

Güvenirlik

EINLA, kabul edilebilir düzeyde yüksek güvenirlik de?erleri sergilemi?tir. Ölçe?in iç tutarl?l???, maddelerin birbirleriyle ne kadar tutarl? oldu?unu gösteren Cronbach Alfa güvenirlik katsay?s? ile de?erlendirilmi?tir. Bu katsay? 0.75 olarak rapor edilmi?tir, bu da ölçe?in maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda yeterli düzeyde uyumlu oldu?unu göstermektedir.

Ek olarak, ölçe?in zamansal istikrar?, Test-Tekrar Test yöntemi ile incelenmi?tir. Test tekrar test korelasyon katsay?s? 0.85 olarak belirlenmi?tir. Bu yüksek korelasyon de?eri, bireylerin farkl? zamanlarda ayn? ölçekten ald?klar? puanlar?n son derece tutarl? oldu?unu ve arac?n zaman içinde stabil ölçümler sa?lad???n? kan?tlamaktad?r.

Faktör Analizi

Geli?tirme çal??malar?n?n bir parças? olarak, Yeti?kinlerde Beslenme Okuryazarl??? De?erlendirme Arac?'n?n yap?sal geçerli?ini desteklemek amac?yla faktör analizi teknikleri kullan?lm??t?r. Beslenme okuryazarl???n?n çok boyutlu do?as? göz önüne al?nd???nda, faktör analizinin, ölçe?in alt?nda yatan alt boyutlar? (örne?in, i?levsel okuryazarl?k, etkile?imli okuryazarl?k ve ele?tirel okuryazarl?k) ortaya ç?karmak için yap?ld??? varsay?lmaktad?r.

Bu analizler, ölçek maddelerinin, teorik modelle uyumlu, ayr?k ve anlaml? faktörler alt?nda

ARABPSYCHOLOGY.COM

topland???n? göstermi? olmal?d?r. Faktör yüklerinin incelenmesi, her bir maddenin hangi alt boyuta ait oldu?unu ve genel yap?ya ne ölçüde katk?da bulundu?unu belirlemede önemli bir rol oynam??t?r.

Araç Bilgileri

Test Type:

Geli?tirme (Development)

Format:

Ölçek format? (Maddelerden olu?an, puanlama gerektiren test).

Language Available:

Türkçe.

Population Group:

Genel Nüfus.

Age Group:

Yeti?kin bireyler.

Population Details:

Ölçe?in geli?tirme çal??mas? Türkiye'deki yeti?kin popülasyonu üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Methodology:

Öz bildirimli anket yöntemi kullan?lm??t?r. Derecelendirme sistemi hakk?nda detayl? bilgi kaynakta verilmemi?tir, ancak tipik olarak Likert tipi veya do?ru/yanl?? format?nda cevaplar beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler

Beslenme, Okuryazarl?k, Güvenirlik, Cronbach Alfa, Test-Tekrar Test, Psikometrik Özellikler.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yazarlar

Author ORCID Identifier:

Bilgi mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses:

Sorumlu Yazar Bü?ra Cesur için ileti?im adresi: bbusracak@gmail.com

Correspondence Address:

Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?:

2015.

?zinler ve Ücret:

Ölçe?in ticari kullan?m? veya yeniden üretimi için izinler, sorumlu yazar Bü?ra Cesur ile ileti?ime geçilerek al?nmal?d?r. Kullan?m ücreti bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir.

Kaynaklar

Bu ölçe?in geli?tirilmesine ili?kin temel referans a?a??dad?r:

Cesur B, Koço?lu G ve Sümer H,. (2015). Evaluation Instrument of Nutrition Literacy On Adults (EINLA): The Study of Validity And Reliability. *Integrative Food, Nutrition and Metabolism, 2*(3), 174-177.

Makalenin orijinal yay?n?na ?u ba?lant?dan ula??labilir: oatext.com

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: yetiskinlerde-beslenme-okuryazarligi-degerlendirme-aracievaluation-instrument-of-nutrition-literacy.pdf

Yeti?kinlerde Beslenme Okuryazarl??? De?erlendirme Arac? Maddeleri

ARABPSYCHOLOGY.COM

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçe?in maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte yer almamaktad?r. Maddelere ula?mak için lütfen yukar?da belirtilen bilimsel makaleye ba?vurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM